

Dobra praktyka
w zakresie walidacji efektów uczenia się

Austria

**Walidacja w celu rozpoczęcia studiów dla
osób nieposiadających matury**

Dobra praktyka w zakresie walidacji efektów uczenia się. Austria. Walidacja w celu rozpoczęcia studiów dla osób nieposiadających matury

Na podstawie ekspertyzy autorstwa Aleksandry Panek

Redakcja:

Barbara Fijałkowska, Roksana Pierwieniecka

Instytut Badań Edukacyjnych

ul. Górczewska 8

01-180 Warszawa

tel. (22) 241 71 00

www.ibe.edu.pl

Wzór cytowania:

Instytut Badań Edukacyjnych (2023). *Dobra praktyka w zakresie walidacji efektów uczenia się. Austria. Walidacja w celu rozpoczęcia studiów dla osób nieposiadających matury*. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych.

© Copyright by: Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2023

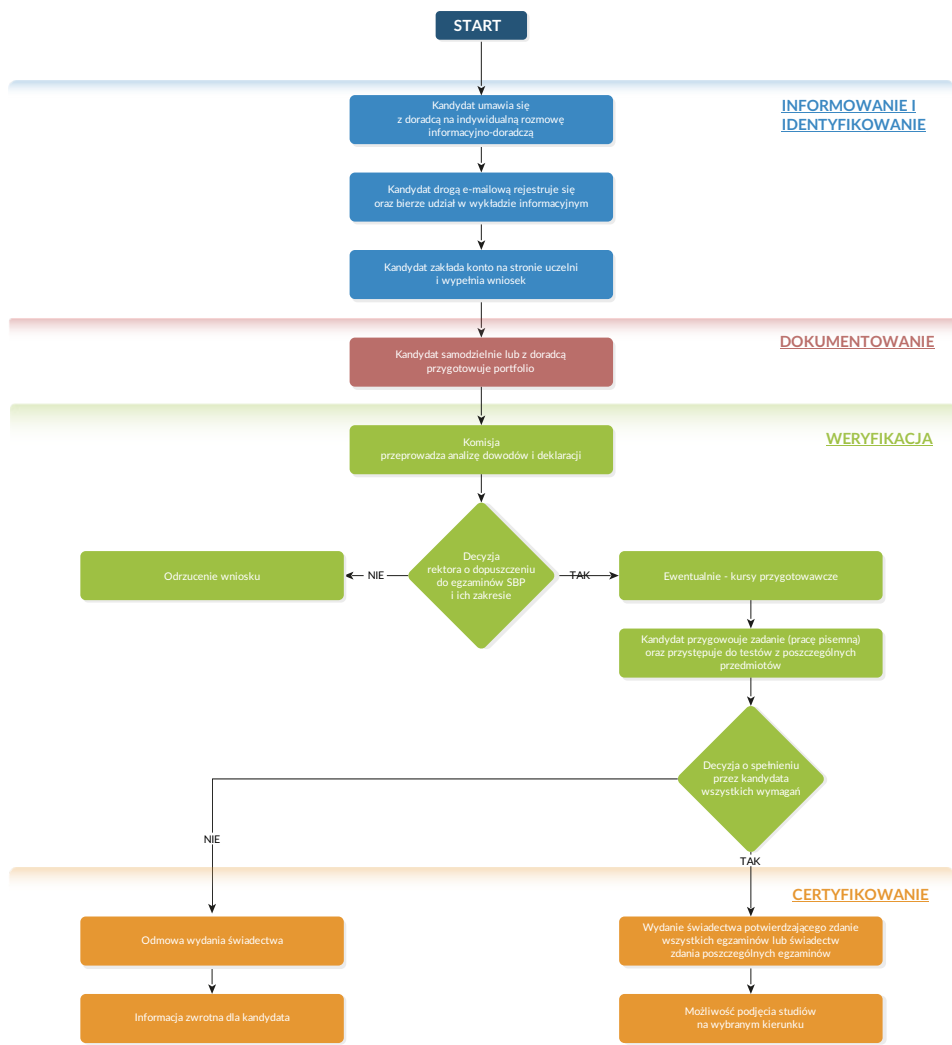
ISBN

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu *Wspieranie funkcjonowania i doskonalenie ZSK na rzecz wykorzystania oferowanych w nim rozwiązań do realizacji celów strategii rozwoju kraju*.

Egzemplarz bezpłatny

Spis treści

1. Kraj, nazwa instytucji	5
2. Strona internetowa instytucji	5
3. Nazwa kwalifikacji, której dotyczy dobra praktyka	5
4. Krótki opis procesu walidacji	5
5. Szczegółowy opis procesu walidacji	6
5.1 Informowanie	6
5.2 Identyfikowanie i dokumentowanie	6
5.3 Weryfikacja	7
5.4 Certyfikowanie	7
6. Metody walidacji	7
7. Rezultaty walidacji	8
8. Zasoby kadrowe	8
9. Warunki organizacyjne i materialne	9
10. Zapewnienie jakości walidacji	9
11. Finansowanie	9
12. Kontekst funkcjonowania dobrej praktyki	9
13. Ograniczenia	10
Komentarze	11

1. Kraj, nazwa instytucji

- Austria
- Uniwersytet Wiedeński

2. Strona internetowa instytucji

<https://www.univie.ac.at/>

3. Nazwa kwalifikacji, której dotyczy dobra praktyka

Niniejsza dobra praktyka opisuje procedury egzaminów SBP na Uniwersytecie Wiedeńskim.

Austriacki system edukacji oferuje wiele rodzajów szkół na poziomie zawodowej szkoły ponadpodstawowej. Istnieją dwu-, trzy- i czteroletnie szkoły zawodowe, czteroletnie technika o profilu zawodowym, pięcioletnie technika, jak również szkoły medyczne o różnych profilach i różnej długości trwania nauczania, dające możliwość zdawania matury lub nie. Ze względu na tak dużą różnorodność rozwiązań, system edukacji stara się zapewnić elastyczne możliwości późniejszego uzupełnienia edukacji o egzaminy eksternistyczne i podjęcia studiów wyższych. Obranie jednej drogi edukacyjnej na wcześniejszym etapie nie wyklucza zatem zmian na późniejszych etapach.

Oprócz zwykłej matury, którą można zdawać również w trybie eksternistycznym, istnieją trzy dodatkowe modele egzaminu dojrzałości – dostęp do nich zależy od kilku czynników. W zależności od wieku, rodzaju ukończonej szkoły, doświadczenia zawodowego, wybranego kierunku studiów oraz rodzaju uczelni można wybrać następujące opcje:

- a. tzw. *Berufsreifeprüfung* (BRP): zawodowy egzamin dojrzałości;
- b. tzw. *Berufsmatura* (BM): maturę zawodową;
- c. tzw. *Studienberechtigungsprüfung* (SBP): egzamin uprawniający do podjęcia studiów.

Celem każdej z opcji jest możliwość rozpoczęcia studiów licencjackich. w każdym przypadku konieczne jest formalne potwierdzenie, że kandydat posiada wymagane efekty uczenia się. Uczelnie werbują kandydatów/kandydatki na „studia bez matury”, w praktyce jednak wszystkie te opcje polegają na uzyskaniu jakiegoś ekwiwalentu matury tradycyjnej.

Instytucje przeprowadzające walidację to:

- w przypadku *Berufsreifeprüfung* (BRP): szkoły średnie o pasującym profilu zawodowym;
- w przypadku *Berufsmatura* (BM): instytucje wyznaczone przez Ministerstwo Edukacji;
- w przypadku *Studienberechtigungsprüfung* (SBP): uniwersytety, wyższe szkoły nauk stosowanych, koledże, wyższe szkoły pedagogiczne.

Żadna z opisanych trzech opcji egzaminu dojrzałości nie ma przypisanego poziomu narodowej lub Europejskiej Ramy Kwalifikacji, lecz faktycznie odpowiadają one poziomowi 4. NQR (*Nationaler Qualifikationsrahmen*) i EQF.

4. Krótki opis procesu walidacji

Studienberechtigungsprüfung (dalej: egzaminy SBP) uprawnia do podjęcia studiów wyższych na jednym, wybranym kierunku, zbieżnym tematycznie z dotychczasowym doświadczeniem zawodowym kandydata. Kandydat składa wniosek o egzaminy SBP na wybranej uczelni, przedkładając odpowiednie dokumenty. Decyzję o dopuszczeniu kandydata do egzaminów podejmuje rektor uczelni. Część efektów uczenia się może zostać zaliczona na podstawie przedmiotów szkolnych lub kursów doszkalających – zredukuje to liczbę egzaminów do zdania. w pełnej wersji przewidzianych jest pięć egzaminów, do których można się

przygotować podczas kursów przygotowawczych. Co ciekawe, kandydat ma prawo uczestniczyć warunkowo w zajęciach na danym kierunku jeszcze przed zakończeniem całej procedury egzaminacyjnej. Natomiast po zdaniu wszystkich wymaganych egzaminów otrzymuje świadectwo upoważniające go do podjęcia studiów na wcześniej wybranym kierunku studiów na terenie całej Austrii.

5. Szczegółowy opis procesu walidacji

5.1 Informowanie

O dopuszczenie do egzaminów SBP mogą aplikować osoby, które ukończyły szkołę zawodową lub uzyskały absolutorium w czteroletniej szkole średniej. Warunki dopuszczenia do SBP są skomplikowane, ponieważ ma tu zastosowanie aż kilka ustaw: ustawa o uniwersytetach, ustawa o wyższych szkołach nauk stosowanych, ustawa o szkołach wyższych oraz ustawa o zajęciach szkolnych (dotycząca koledży), niemniej jednak każda uczelnia może autonomicznie doprecyzować szczegóły prowadzonych procedur.

Egzaminy SBP umożliwiają podjęcie studiów na wybranym kierunku na uniwersytecie, w wyższych szkołach nauk stosowanych, w wyższych szkołach pedagogicznych lub w koledżach. Późniejsza zmiana kierunku studiów jest raczej niemożliwa. w przypadku studiów przewidujących egzamin wstępny (np. na kierunkach praca socjalna, fizjoterapia itp.) zdanie egzaminów SBP nie gwarantuje przyjęcia na studia, jednak wniosek o przystąpienie do egzaminu wstępnego można składać jeszcze w trakcie trwania egzaminów SBP.

Podstawowym warunkiem dopuszczenia do egzaminów SBP jest określony wiek kandydata. Jeżeli kandydat chce podjąć studia w koledżu, musi mieć ukończone 22 lata. Jeżeli natomiast kandydat chce podjąć studia na uniwersytecie, w wyższej szkole nauk stosowanych lub w wyższej szkole pedagogicznej, musi mieć ukończone 20 lat – przy czym kryterium wieku dotyczy wyłącznie obywateli Unii Europejskiej lub EOG, osób mieszkających legalnie w Austrii powyżej pięciu lat oraz osób mających status uchodźcy.

Poradę odnośnie do procedury egzaminów SBP można uzyskać na danej uczelni (uczelnie dysponują kadrą wykwalifikowanych doradców) lub w zewnętrznych placówkach oferujących bezpłatne porady edukacyjne.

Na Uniwersytecie Wiedeńskim należy dodatkowo wziąć udział w obowiązkowym wykładzie informacyjnym on-line dla kandydatów, do którego dostęp otrzymuje się po zgłoszeniu drogą e-mailową.

5.2 Identyfikowanie i dokumentowanie

Aby złożyć wniosek, kandydat musi założyć konto na stronie uniwersytetu i zaznaczyć opcję „zainteresowany/zainteresowana studiami”. Wniosek zawiera: formularz zgłoszeniowy, wykaz praktyk zawodowych wraz z zakresem obowiązków, dokumenty potwierdzające dotychczasowe wykształcenie, życiorys, zaświadczenia o kompetencjach zdobytych drogą nieformalną (np. kwalifikacje w akredytowanych instytucjach edukacyjnych), certyfikaty językowe, akt urodzenia, akt małżeństwa (jeżeli dotyczy), zaświadczenie o obywatelstwie lub dokumenty potwierdzające prawo pobytu, sugestie odnośnie do przedmiotów egzaminacyjnych oraz ewentualnie prośbę o zaliczenie części efektów uczenia się, list motywacyjny, zaświadczenie o znajomości niemieckiego na poziomie C1 (*Common European Framework of Reference for Languages* – CEFR), który potrzebny jest również do podjęcia studiów, jeżeli niemiecki jest dla kandydata językiem obcym.

Jeżeli kandydat zdał egzamin mistrzowski lub jest dopuszczony do wykonywania regulowanego zawodu rzemieślniczego, ma prawo do zaliczenia na tej podstawie egzaminu o zbieżnej tematyce. w ten sposób można zaliczyć maksymalnie cztery z pięciu egzaminów SBP.

Wniosek wraz z kopiami dokumentów można złożyć w dowolnym terminie drogą pocztową albo osobiście. Złożenie wniosku jest bezpłatne. Decyzję o dopuszczeniu kandydata do procedury egzaminów SBP i ich zakresie podejmuje rektor uczelni. Odwołania od decyzji rozpatruje sąd administracyjny.

5.3 Weryfikacja

Egzaminy powiązane są tematycznie z kierunkiem przyszłych studiów. Kandydat przygotowuje się do egzaminów samodzielnie lub w ramach kursów przygotowawczych. Przynajmniej jeden egzamin musi się odbyć na docelowej uczelni, cztery pozostałe kandydat może zdać w instytutach kształcenia dorosłych - jednak w takim przypadku obowiązkowy jest kurs przygotowujący. Egzaminy można zdawać w dowolnej kolejności, bez limitu czasowego.

Kursy przygotowawcze oferowane są głównie przez prywatne instytuty kształcenia dorosłych, znacznie rzadziej przez uczelnie. Kursy mogą być dobierane modularnie i w dowolnej kolejności, dlatego łatwo dopasować je do możliwości czasowych kandydata.

Egzaminy w ramach SBP to:

- Pisemna praca na temat ogólny sprawdzająca wiedzę ogólną oraz umiejętności językowe. Kandydat musi udowodnić umiejętność czytania i rozumienia tekstów, argumentacji i refleksji na poziomie maturalnym. Podstawą jest wskazany tekst, z którym kandydat ma polemizować, wykazując się kompetencją syntetyzowania i parafrazowania, poprawnością gramatyczną, stylistyczną i ortograficzną.
- Dwa egzaminy obowiązkowe dla danej grupy studiów:
 - studia teologiczne: historia i język angielski,
 - studia prawnicze: historia prawa i łacina prawnicza,
 - studia w zakresie nauk społecznych i ekonomicznych,
 - studia inżynierskie, studia nauczycielskie: język angielski i matematyka,
 - studia w zakresie nauk o kulturze i nauk humanistycznych: historia i język angielski,
 - studia w zakresie nauk przyrodniczych: biologia z nauką o środowisku i matematyka,
 - studia nauczycielskie: język angielski i matematyka,
 - studia inżynierskie: język angielski i matematyka.
- Dwa egzaminy samodzielnie wskazane przez kandydata we wniosku, powiązane tematycznie z wybranym kierunkiem studiów, wybrane z grup przedmiotów a-g. w przypadku języków nowożytnych można wybrać: arabski, bośniacki/chorwacki/serbski, francuski, włoski, polski, portugalski, rumuński, rosyjski, hiszpański, czeski, turecki lub węgierski.
 - a. greka, łacina, nowożytny język obcy, matematyka, podstawy filozofii,
 - b. geografia z ekonomią, angielski, nowożytny język obcy, matematyka, podstawy filozofii, wiedza o społeczeństwie,
 - c. geografia z ekonomią, nowożytny język obcy, wiedza o społeczeństwie,
 - d. geografia z ekonomią, greka, łacina, nowożytny język obcy, matematyka, podstawy filozofii,
 - e. chemia, geografia z ekonomią, angielski, nowożytny język obcy, fizyka,
 - f. chemia, geografia z ekonomią, nowożytny język obcy, fizyka,
 - g. biologia z nauką o środowisku, chemia, geometria wykreślna, geografia z ekonomią, historia, greka, łacina, nowożytny język obcy, podstawy filozofii, wiedza o społeczeństwie.

Zakres każdego egzaminu jest opisany językiem efektów uczenia się. Wyniki egzaminów to wyłącznie: „zdany” lub „niezdany”. Dostępne są aż cztery terminy każdego egzaminu w roku. Egzaminy można zdawać maksymalnie trzykrotnie: dopuszczalne są dwie powtórki, przy czym druga powtórka jest egzaminem komisyjnym.

5.4 Certyfikowanie

Po ostatnim egzaminie wystawiane jest świadectwo wyszczególniające wszystkie zdane egzaminy. Możliwe jest również otrzymanie pojedynczych świadectw po każdym egzaminie. Świadectwo jest ważne w całej Austrii, ale tylko w kontekście wybranego kierunku studiów.

6. Metody walidacji

W procedurze egzaminów SBP stosowane są następujące metody:

- wywiad swobodny,
- analiza dowodów i deklaracji,
- zadanie praktyczne,
- testy.

7. Rezultaty walidacji

Świadectwo uprawnia do rozpoczęcia wybranych studiów. Posiadanie świadectwa z egzaminów SBP jest również warunkiem podjęcia nauki z zakresu psychoterapii (na pierwszym z dwóch stopni) oraz warunkiem przystąpienia do egzaminu końcowego w zawodzie przedstawiciel farmaceutyczny. Świadectwo egzaminów SBP nie jest natomiast podstawą do wyższego zaszeregowania pracownika w karierze urzędniczej.

Portfolio i zebrane dowody mogą być później użyte do innych celów, np. pojedyncze świadectwa z egzaminów mogą zostać uwzględnione w różnych procedurach walidacyjnych, prowadzonych w innych instytucjach.

Przebieg studiów dla osób ze świadectwem z egzaminów SBP jest taki sam, jak dla pozostałych studentów. Jedynie w przypadku nielicznych kierunków studiów konieczne jest uzupełnienie zaliczenia pojedynczych przedmiotów, jeżeli kandydat uczęszczał wcześniej do szkoły o kierunku odbiegającym od planowanego kierunku studiów. Na przykład, jeżeli kandydat ukończył technikum elektroniczne, ale chce podjąć studia w zakresie farmacji, to będzie musiał dodatkowo zdać egzamin z łaciny w ciągu czterech pierwszych semestrów studiów.

W przypadku negatywnego rezultatu walidacji kandydat otrzymuje informację zwrotną. Co istotne, dopuszczenie do procedury egzaminów SBP jest jednorazowe dla każdej grupy studiów. Oznacza to, że jeżeli kandydat nie zda tych egzaminów, nie będzie mógł wnioskować o ponowne dopuszczenie. Np. jeżeli kandydat wnioskował o dopuszczenie do egzaminów SBP w celu podjęcia studiów biologicznych, to w przypadku niepowodzenia nie będzie już mógł wnioskować o dopuszczenie do egzaminów w celu podjęcia studiów chemicznych, ponieważ obie dziedziny należą do tej samej grupy.

8. Zasoby kadrowe

W opisanie procesy zaangażowana jest duża liczba instytucji. Zatrudnione są w nich osoby zajmujące się doradztwem edukacyjnym, wykładowcy prowadzący kursy przygotowawcze oraz egzaminatorzy.

Odpowiedzialność za dopuszczenie do procedury egzaminów SBP należy do rektora. w przypadku niejasności co do wyników kandydata, rektor zasięga opinii dziekana konkretnego fakultetu. Natomiast odpowiedzialność administracyjną ponosi dział rekrutacji. Na Uniwersytecie Wiedeńskim dwie osoby pracujące w tym dziale zajmują się procedowaniem wniosków o dopuszczenie do egzaminów SBP. Osoby te muszą posiadać przynajmniej maturę, wykazywać się znajomością prawa dotyczącego egzaminów SBP i programów studiów oferowanych na uczelni, a także umiejętnością analizy dowodów efektów uczenia się, doskonałymi umiejętnościami komputerowymi, odpornością na stres, umiejętnością logicznego myślenia i umiejętnościami organizacyjnymi.

Egzaminatorzy wyznaczeni przez rektora to osoby posiadające co najmniej tytuł magistra. Egzaminatorzy zatrudnieni w prywatnych instytucjach edukacji dorosłych, współpracujących z Uniwersytetem Wiedeńskim również muszą mieć ukończone studia drugiego stopnia.

Ponadto wszystkie osoby udzielające porad na temat możliwości podjęcia studiów przez osoby bez tradycyjnej matury powinny wykazać się umiejętnościami związanymi z wystąpieniami publicznymi i przedstawianiem skomplikowanych treści w sposób łatwy do zrozumienia dla kandydatów o różnorodnym doświadczeniu życiowym i edukacyjno-zawodowym.

9. Warunki organizacyjne i materialne

Procedura zdawania egzaminów SBP trwa co najmniej rok. Kursy są tak zorganizowane, że można ukończyć wszystkie części w ciągu jednego roku, jednak trzeba pamiętać, że oferta kursów w poszczególnych krajach związkowych Austrii nie jest taka sama. Kursy przygotowawcze organizowane są praktycznie cały czas, odpowiedni wniosek można złożyć w dowolnym momencie.

Wszystkie wymienione procesy wymagają bezwarunkowo sal do spotkań wyposażonych w komputer i drukarkę oraz dostępu do internetu. Wiele instytucji kształcenia dorosłych oferuje osobom przygotowującym się do egzaminów biblioteki lub inne miejsca do nauki.

10. Zapewnienie jakości walidacji

Do działań w ramach zapewnienia jakości walidacji należy opracowanie, doskonalenie i stałe adaptowanie procedur do odpowiednich regulacji prawnych, które często się zmieniają. Poza tym wszystkie procesy odbywające się na uczelniach (w tym związane z egzaminami SBP) są monitorowane, a dane z takiego monitoringu są raportowane do Ministerstwa Edukacji. W 2011 roku Ministerstwo Edukacji zarządziło, aby organizacja egzaminów została dostosowana do wymagań uczenia się dorosłych.

Procedura egzaminów SBP na Uniwersytecie Wiedeńskim podlega ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej, we współpracy z partnerskimi instytucjami badawczymi.

11. Finansowanie

W przypadku egzaminów SBP koszt zależy od uczelni, natomiast opłaty za wszystkie kursy przygotowawcze wynoszą min. 1000 euro.

W Austrii istnieją różne możliwości wsparcia finansowego w procesie edukacji, a także otrzymania zwrotu kosztów za kursy i opłaty za egzaminy.

Ponadto w przypadku podchodzenia do SBP możliwe jest uzyskanie urlopu naukowego (*Bildungskarenz*), podczas którego kandydat otrzymuje równoważnik zasiłku dla bezrobotnych, wypłacany przez urząd pracy (maksymalnie przez rok). Poza tym istnieją ulgi podatkowe dla osób uczestniczących w kursach przygotowawczych.

W przypadku uczęszczania na kursy przygotowawcze można również otrzymać na rok państwową zapomogę studencką. Jednak w sytuacji niezdania co najmniej trzech egzaminów z pięciu, zapomogę trzeba zwrócić. Szkoły, uniwersytety, prywatne instytuty edukacyjne i niezależna sieć punktów porad na temat kształcenia informują o możliwościach wsparcia finansowego, ale kandydat samodzielnie musi o nie zawniekskować.

12. Kontekst funkcjonowania dobrej praktyki

Komentarz

Kontekst powstania SBP jest złożony. SBP jest tradycyjnym instrumentem kształcenia dorosłych, udostępnionym tuż po II wojnie światowej. Uchwalona wtedy ustawa pozwoliła na dokończenie edukacji osobom, które nie mogły w czasie wojny ukończyć szkoły średniej.

Warunki przystąpienia do SBP były wtedy inne niż dziś (wiek 25–45 lat, obywatelstwo austriackie i zaświadczenie o niekaralności), a egzaminy (niemiecki, historia, geografia i dwa egzaminy powiązane z planowanymi studiami) odbywały się wyłącznie na uniwersytetach.

W latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych obniżano stopniowo wiek, w którym można było przystąpić do SBP, a także zastąpiono egzaminy z geografii i historii egzaminami w dzisiejszej postaci. W latach dziewięćdziesiątych wprowadzono obowiązek legitymowania się doświadczeniem zawodowym, a w 2017

podział na grupy studiów. Udzielenie rektorowi danej uczelni kompetencji decydowania o dopuszczeniu do egzaminów SBP to konsekwencja zmian prawnych dotyczących egzaminów oraz regulacji prawnych odnośnie autonomii uczelni.

13. Ograniczenia

Egzaminy SBP umożliwiają podjęcie studiów osobom nieposiadającym tradycyjnej matury. Taki proces walidacji ma również na celu wspieranie refleksji na temat własnej biografii edukacyjno-zawodowej, rozwijanie umiejętności samodzielnej nauki i poszerzanie wiedzy ogólnej. Gwarantuje też szybszy dostęp do studiów dla osób bez tradycyjnej matury, oferując jednocześnie niebagatelne możliwości dofinansowania.

Ważnym aspektem jest niewątpliwie możliwość uznania doświadczenia zawodowego lub przedmiotów szkolnych za potwierdzenie części efektów uczenia się wymaganych w ramach egzaminów SBP.

SBP ma duże znaczenie z perspektywy polityki oświatowej, ponieważ wraz z jego wprowadzeniem w Austrii po raz pierwszy formalnie zrównano znaczenie wiedzy nabytej w praktyce zawodowej z teoretyczną wiedzą szkolną; egzaminy SBP zapewniają „przepuszczalność” z systemu kształcenia zawodowego do kształcenia na poziomie wyższym. Co więcej, procedura SBP stanowi powiązanie państwowego systemu kształcenia z sektorem prywatnym, który jest głównym dostawcą kursów przygotowawczych.

Na temat SBP istnieją jedynie pojedyncze opracowania naukowe sprzed wielu lat, dlatego dane dotyczące liczby osób wybierających tę opcję są jedynie szacunkowe. Instytut VHS obserwuje, że liczba kandydatów w Wiedniu nie maleje. Potwierdzają to statystyki instytutu badawczego Österreichisches Institut für Berufsbildungsforschung, który szacuje, że w całej Austrii rocznie kilka tysięcy osób zdaje egzaminy SBP. Według informacji uzyskanych od Uniwersytetu Wiedeńskiego na potrzeby tej ekspertyzy, rocznie około 400 osób składa na nim podanie o dopuszczenie do egzaminów SBP.

Obserwacje pokazują, że kierunki studiów przewidujące egzamin wstępny są dla kandydatów przystępujących do SBP mniej atrakcyjne. w przypadku kształcenia wyższego obiecującego perspektywy zawodowe, np. pedagogika przedszkolna; opiekun/opiekunka przedszkolny(-a), zainteresowanie egzaminami SBP jest wysokie.

Wiek kandydatów jest bardzo różny: dwie trzecie jest w wieku poniżej 30 lat, 12% ma ponad 40 lat. Przeciętny wiek kandydata to ok. 29 lat. Biografie uczestników także są bardzo różne: niektórzy z nich przerwali naukę zaraz po ustaniu obowiązku szkolnego i potrzebowali więcej czasu, aby zainicjować proces dalszego uczenia się. Inne osoby przerwały naukę tuż przed maturą i przygotowują się do SBP po długiej fazie pracy zawodowej. Motywacją wielu uczestników rzadko bywa sama chęć dokończenia edukacji, o wiele częściej celem jest poszerzenie możliwości kariery. Uczestnicy są wysoce zmotywowani i zdecydowali się na tę drogę edukacyjną po gruntowym doinformowaniu się, tzn. w większości korzystali z usług doradców.

Przygotowanie się do egzaminów to dla wielu uczestników duże wyzwanie finansowe, czasowe i organizacyjne. Osoby, które zdały egzaminy SBP, częściej niż inni studenci pochodzą z rodzin o niższym poziomie wykształcenia i statusie społecznym; rzadziej niż studenci z tradycyjną maturą decydują się przerwać studia.

Od strony formalnej potrzebna jest reforma procedury egzaminów SBP. Powinna ona ujednolicić warunki dostępu do egzaminów SBP na wszystkich uczelniach je oferujących, ponieważ autonomia uczelni może niekiedy sięgać zbyt daleko. Natomiast największym praktycznym wyzwaniem jest brak dostępności usług doradczych oraz kursów przygotowawczych w niektórych regionach Austrii.

Komentarze

przynależność do NSDAP

po II wojnie światowej

Na samym początku, jeszcze w 1945 roku, przystąpienie do SBP zostało ustawowo zabronione na pięć lat zarejestrowanym członkom austriackiej partii socjalistyczno-narodowej (NSDAP), ale regulację tę zniesiono już w 1947 roku.